

O autorze

Gustaw Flaubert urodził się 12.12.1821 roku w **Rouen**. Wywodził się z **zamożnego mieszczaństwa**. Jego ojciec był chirurgiem i dyrektorem miejskiego szpitala. Gustaw już od wczesnej młodości przejawiał talent pisarski, jako siedemnastolatek napisał pierwszy autobiograficzny utwór, jednak ojciec kategorycznie sprzeciwiał się jego zapędom literackim. W 1840 roku zdał maturę i wyjechał w podróż w Pireneje i na Korsykę. W latach 1841-1843 studiował prawo w Paryżu. **Zachorował** jednak i musiał się przenieść do Croisset pod Rouen. Próbował jeszcze powrócić na studia, jednak nie ukończył ich i ostatecznie osiadł w domu w 1846 roku. Zatrzymał się ponownie w Croisset. Mieszkał tam z matką, utrzymywał się z renty po zmarłym ojcu i poświęcił się pisaniu. Zanim zupełnie wycofał się z życia, odbył jeszcze kilka podróży: do Włoch, Szwajcarii, Tureanii, Bretanii, na Bliski Wschód. Po powrocie z ostatniej wyprawy zamknął się w domu i zajmował jedynie tworzeniem. Mówiono o nim „**pustelnik z Croisset**”, ponieważ pracował całymi dniami. Zmarł 8.05.1880 roku w Croisset. W literaturze reprezentował nurt realistyczny i naturalistyczny. Jest nawet nazywany prekursorem naturalizmu.

Geneza

Twórczość	
<i>Namiętność a cnota</i>	1840
<i>Listopad</i>	1842
<i>Pani Bovary</i>	1857
<i>Salambo</i>	1862
<i>Szkoła uczuć</i>	1869
<i>Kandydat</i>	1874
<i>Trzy opowieści</i>	1877
<i>Bouvard i Pécuchet</i>	1881
<i>Kuszenie świętego Antoniego</i>	trzy wersje: 1849, 1856, 1874

Geneza

Flaubert już w swoim pierwszym utworze *Namiętność a cnota* podjął podobny do historii pani Bovary wątek Mazzy, która zdradza męża, zostaje porzucona przez kochanka, po czym zabija swoją rodzinę i popełnia samobójstwo.

Istnieje **kilka wersji powstania *Pani Bovary***. Pierwsza z nich mówi o tym, że Flaubert chciał napisać dzieło życia *Kuszenie św. Antoniego*. Ukończył pierwszą wersję w 1849 roku. Poprosił o recenzję przyjaciół Bouilheta i Ducampa. Zaprosił ich do

siebie do Croisset i przeczytał im dramat. Przyjaciele radzili, żeby przestał pisać na nieatrakcyjny, historyczny temat. Bouilhet podsunął mu myśl, żeby **wykorzystał jako temat książki głośną w tym czasie sprawę pewnej rodziny**. Byli to prowincjonalny lekarz Delamare i jego żona Alice-Delphine, która w wieku dwudziestu ośmiu lat popełniła samobójstwo. Osierociła córeczkę, a mężowi zostawiła masę długów, miała bowiem wielu kochanków, dla których kradła jego pieniądze. Sam lekarz także się potem otrął. Pisarzowi miał spodobać się ten pomysł. Po powrocie z podróży na Wschód zaczął tworzyć. Druga wersja głosi, że **pierwowzorem dla postaci Emmy były znane pisarzowi kobiety** – Louise Colet (jego towarzyszka życia) oraz Louise Pradier. Wiodły one życie podobne do bohaterki książki. Trzecia wersja mówi o tym, że **historia Emmy Bovary nawiązuje do biografii samego pisarza**. Flaubert zwykł bowiem mawiać „Pani Bovary to ja”. Jego pierwsza niespełniona miłość do Elizy Schlessinger przypominała wizję idealnego romantycznego uczucia, którego szukała przez całe życie pani Bovary. Bohaterka, jak i pisarz, cierpieli na depresję i schorzenia na tle nerwowym, nie mogli także osiągnąć w życiu spełnienia.

Wydaniu powieści towarzyszył **obyczajowy skandal**. Autorowi zarzucano propagowanie cudzołóstwa i bezbożności. Wytoczono mu proces, został jednak przez sąd uniewinniony.

Plan wydarzeń

Część I

1. Nauka Karola Bovary w gimnazjum w Rouen.
2. Dzieciństwo bohatera.
3. Studia Bovary'ego w szkole medycznej.
4. Objęcie posady lekarza w Tostes.
5. Małżeństwo Karola z wdową Heloizą Dubuc.
6. Wezwanie do opatrzenia złamanej nogi pana Rouault.
7. Poznanie córki chorego – Emmy.
8. Śmierć Heloizy.
9. Ślub Karola z Emmą.
10. Rozczarowanie Emmy małżeństwem.
11. Zaproszenie na bal do markiza d'Andervilliers.
12. Znużenie życiem i choroba nerwowa Emmy.
13. Decyzja o przeprowadzce do Yonville.
14. Emma w ciąży.

Część II

1. Przyjazd do miasteczka, zapoznanie z mieszkańcami.
2. Nawiązanie znajomości między Emmą i Leonem Dupuis.
3. Marzenia Emmy o synu; narodziny córki Berty.
4. Zażyła znajomość Emmy i Leona.

5. Odrzucenie uczucia Leona.
6. Wyjazd Leona na studia do Paryża.
7. Depresja Emmy.
8. Zapoznanie pani Bovary z Rudolfem Boulangerem.
9. Plan uwiedzenia Emmy.
10. Burzliwy romans Emmy i Rudolfa.
11. Znudzenie Rudolfa kochanką.
12. Nieudana operacja nogi stajennego chłopca.
13. Plan ucieczki Emmy i Rudolfa.
14. Przygotowania do wyjazdu.
15. Listowne zerwanie Rudolfa z Emmą.
16. Zapalenie mózgu u Emmy i długa rekonwalescencja.
17. Mistycyzm pani Bovary.
18. Wyjazd Emmy i Karola do teatru w Rouen i spotkanie z Leonem.

Część III

1. Powtórny wybuch uczucia między Emmą i Leonem.
2. Spotkanie w katedrze i całodzienna jazda doróżką.
3. Śmierć ojca Karola.
4. Wyjazdy do Rouen na spotkania z kochankiem.
5. Zaborczość Emmy wobec Leona.
6. Kłopoty finansowe Bovarych.
7. Znudzenie Leona kochanką.

Streszczenie

---

8. List od matki Leona z żądaniem zerwania z Emmą.
9. Bal maskowy Emmy z ludźmi z nizin społecznych.
10. Zajęcie domu Bovarych przez komornika.
11. Szukanie przez Emmę pomocy finansowej.
12. Brak wsparcia okazany przez Leona i Rudolfa.
13. Otrucie się Emmy arsenikiem z apteki.
14. Śmierć pani Bovary.
15. Poznanie przez Karola prawdy o romansach żony.
16. Śmierć Karola.
17. Oddanie Bertę ubogiej krewnej.

Streszczenie

Część pierwsza

I

NAUKA KAROLA W GIMNAZJUM

Karol Bovary w wieku piętnastu lat został wysłany przez rodzinę do nowej szkoły w Rouen. Wcześniej odbierał tylko edukację domową. Rodzice przez oszczędność zwlekali bowiem z wysłaniem go na naukę. Od pierwszej chwili przekroczenia murów gimnazjum wyróżniał się na tle innych uczniów. Mimo swojego wieku

otrzymał przydział do piątej klasy, w której pobierali naukę młodszy uczniowie. Dyrektor był bowiem zdania, że najpierw „nowy”, jak go powszechnie nazywano, powinien rozpocząć naukę od podstaw, po to, by nadrobić edukacyjne braki. Po osiągnięciu wymaganego elementarnego poziomu wiedzy miał przejść do stosownej dla jego wieku grupy starszych uczniów. Karol nie był lubiany przez kolegów. **Często stawał się obiektem klasowych drwin** ze strony uczniów, jak i nauczycieli. Jego ubiór nosił znamiona pochodzenia z głębokiej prowincji, był nieśmiały, jego maniery i poważny sposób bycia nie przystawały do beztrudnego zachowania innych chłopców. Był bardzo staranny i sumiennie wywiązywał się ze swoich szkolnych obowiązków.

Jego ojciec był człowiekiem o niezbyt chlubnym życiorysie. Najpierw wyrzucono

DOM RODZINNY KAROLA

go ze stanowiska pomocnika chirurga wojskowego za nadużycia na służbie, co okryło go wielką niesławą. Następnie poślubił zauroczoną nim młodą kobietę, która wniosła do ich małżeństwa okazały posąg. Sam bardzo szybko stracił nią zainteresowanie. Ojciec Karola zaczął wieść hulaszczę, wygodne życie, pełne rozrywek. Wkrótce roztrwonił znaczną część pieniędzy. Po śmierci teścia, który nie zostawił mu spadku, próbował rozwinąć jakiś

Streszczenie

---

interes, ale zakończyło się to niepowodzeniem finansowym. Pan Bovary był zmuszony przenieść się na wieś dla szukania oszczędności. Nie odniósł sukcesu także jako gospodarz. Wszelkie dobra produkowane w jego dworze wykorzystywał nie do handlu, lecz na własny użytek. Niemal doszczętnie zrujnowany przeniósł się do małego, niedrogiego folwarku. Rozczarowany niepowodzeniami żywymi stał się zgorzkniały i wycofał się z życia.

Żona była jego całkowitym przeciwieństwem. Brała na siebie całą odpowiedzialność za sprawne funkcjonowanie domu, doglądała dobytku, zajmowała się podupadającymi finansami. Była gospodarna, pracowita. Szybko poznała prawdziwe oblicze swojego męża i początkowe zauroczenie znikło. Z radosnej, pełnej życia, zakochanej dziewczyny stała się zgorzkniałą, poważną i zamkniętą w sobie kobietą, pełną goryczy z powodu lekko-myślności i licznych zdrad męża. Pojawienie się na świecie jedyne go syna jeszcze bardziej oddaliło małżonków od siebie. Każde z nich go kochało, ale mieli zupełnie odmienne wyobrażenie na temat jego wychowania. Ojciec chciał uczynić z niego silnego mężczyznę, zahartować go. Chłopiec miał jednak bardzo delikatne, spokojne usposobienie i wysiłki ojca spęły na niczym. Mały Karol lepiej odnajdywał się w towarzystwie matki. Ta rozpieszczała go, uczyła czytania i gry na fortepianie, czego stanowczo nie pochwałał ojciec.